جوابیه

حوزه زنان متحول شد!

پس از انتشار گزارشی در ۸ خرداد ۱۴۰۰ با عنوان «قول‌هایی که جا ماند» در این صفحه معاونت امور زنان و خانواده با ارسال نمابری اعلام کرد:

بدون در نظر گرفتن این سؤال که اساسا آیا همه این موارد به صورت وعده از سوی رئیس‌جمهور روحانی مطرح شده یا خیر؟ متاسفانه به نظر می‌رسد ادعاهای «اینفوگرافیک عدم تحقق وعده‌های رئیس‌جمهور روحانی به زنان» بر مبنای دروغ و وارونه‌سازی اقدامات، انجام شده‌است. به این معنی که دولت و معاونت زنان و خانواده از سویی به‌شدت متهم است که چرا چنین اقداماتی انجام داده و از سوی دیگر منکر انجام آنها می‌شوند. مانند حضور زنان در استادیوم آزادی در تاریخ ۱۸ مهر ۱۳۹۸ برای دیدار تیم‌های ملی ایران و کامبوج. بنابراین پاسخ موارد یک به یک به شرح زیر ارائه می‌شود:

۱) در مورد بیمه زنان سرپرست خانوار: دولت سالانه بودجه مورد نظر را پیش‌بینی و پرداخت کرده‌است. به‌علاوه در کاری زیرساختی به ایجاد پرتال جامع اطلاعات زنان سرپرست خانوار و تنظیم برنامه برای آنان اقدام و عمل کرده که به تامین فراگیر این بیمه و فاصله از موازی‌کاری‌ها کمک کرده‌است.

۲) انتخاب وزیر زن: حضور وزیر زن در کابینه، خواست آقای روحانی بود، ولی اجازه نیافت چراکه می‌بایست با دیگران هماهنگ می‌شد.

۳) حضور زنان در ورزشگاه‌ها: تلاش و ایستادگی دولت و وزارت ورزش و جوانان بالاخره پس از سال‌ها که این موضوع به حربه‌ای علیه جمهوری اسلامی در جهان و نیز مایه دلخوری جمعی از زنان و دختران کشور تبدیل شده بود، تحقق یافت و آنها در چند نوبت از جمله در مسابقه ایران و کامبوج در استادیوم آزادی حضور یافتند.

۴) ایجاد امنیت برای زنان در اماکن عمومی: امنیت زنان در اماکن عمومی که بار مسؤولیت سنگین آن بر دوش نیروی انتظامی است به هیچ‌وجه کمتر از دولت‌های قبلی نبوده، مگر در مواردی مثل اسیدپاشی‌های اصفهان که می‌بایست دستگاه‌های مسؤول به شناسایی و محاکمه مجرمان اقدام می‌کردند. به علاوه امنیت یکی از مؤلفه‌های برنامه‌های اجرایی اسناد ارتقای وضعیت زنان استان‌ها مصوب شورای برنامه‌ریزی ۳۱ استان در دولت دوازدهم است و هر استان با توجه به شرایط خاص خودش برنامه‌هایی را از جمله در اماکن عمومی اجرا می‌کند. همچنین این دولت پس از سال‌ها فراز و نشیب و رفت و آمد میان قوه مجریه و قضاییه، لایحه حفظ کرامت و امنیت زنان در برابر خشونت را تصویب و به مجلس فرستاد.

۵) تهیه لوایح حمایت از زنان: دولت دوازدهم بیشترین تعداد لوایح (بیش از ۱۵ لایحه) را در مقایسه با تمام دولت‌ها مورد ارزیابی و بررسی، تهیه نسخه پشتیبان، تصویب و ارسال به مجلس شورای اسلامی داشته از جمله: قانون تابعیت فرزندان دارای مادر ایرانی - لایحه حفظ کرامت و امنیت زنان در برابر خشونت- لایحه اصلاح ماده ۶۱۲ قانون مجازات اسلامی برای تشدید مجازات پدر در صورت قتل فرزند.

۶) ایجاد مشاغل مرتبط با زنان: گرچه این عنوان تابعی از شرایط اقتصادی و فرهنگی کشور بوده و نوعی مغالطه برای فریب افکار عمومی است، با این حال دولت دکتر حسن روحانی برای اقشار مختلف زنان برنامه‌های توان‌افزایی اقتصادی اجرا کرده است شامل: زنان سرپرست خانوار- دختران فارغ‌التحصیل - زنان روستایی -حمایت از صندوق‌های اعتبارات خرد زنان روستایی و توسعه آنها در سراسر کشور- زنان کارآفرین.

۷) بهره‌گیری از توان زنان در اداره کشور: با آغاز به کار دولت اول دکتر حسن روحانی مشخص شد فقط ۵ درصد بانوان شاغل در دولت دارای سمت‌های مدیریتی هستند. این درصد با برنامه‌ریزی و آموزش مدیریت در ابتدای دولت دوازدهم به حدود ۱۱ و اکنون به حدود ۲۵ درصد رسیده و فقط در دولت دوازدهم حدود ۸۴۰۰ مدیر جدید زن منصوب شده‌اند. این پست‌ها در حد معاونین وزرا و همتراز آنها، معاون استاندار، بخشدار و فرماندار، همچنین برای اولین‌بار ۵ سفیر زن در کشورهای خارجی بوده‌است.

۸) رفع تبعیض‌های جنسیتی: یکی از تحولات مهم در دولت دکتر حسن روحانی برنامه‌ریزی برای رفع تبعیض و تحقق عدالت جنسیتی بوده‌است؛ آن هم نه براساس شعار و مناسبت؛ بلکه به عنوان مصوبات لازم‌الاجرا در سطح ملی و استانی با تدوین و تصویب و ابلاغ و رصد و پایش شاخص‌های عدالتی جنسیتی برای اولین‌بار در کشور و همچنین ۳۱ برنامه نتیجه محور ارتقای وضعیت زنان و خانواده در استان‌ها که این شاخص‌ها در آنها مبنا قرار گرفته است.

صدور مجوز مصرف داوطلبانه ۲ واکسن داخلی به‌زودی

کیانوش جهانپور، سخنگوی سازمان غذا و دارو در توییتی در مورد واکسن کرونای انستیتو پاستور و کووایران‌برکت نوشت: باتوجه به نتایج مطلوب و موفقیت‌آمیز فاز اول و دوم کارآزمایی بالینی واکسن انستیتو پاستور ایران و واکسن کوویران‌برکت و ایمنی و ایمنی‌زایی مطلوب این دو واکسن و نتایج اولیه فاز سوم کارآزمایی بالینی آنها، به‌زودی مجوز مصرف داوطلبانه این دو واکسن صادر می‌شود. /فارس

«گل» صدرنشین تماس‌های خط ملی اعتیاد

ماریت قازاریان، رئیس گروه پیشگیری از اعتیاد سازمان بهزیستی کشور گفت: هرچند تماس‌های زیادی درباره تریاک با خط ملی اعتیاد با شماره ۹۶۲۸ گرفته می‌شود اما اکنون بیشترین تماس‌های خط ملی اعتیاد مربوط به ماده روانگردان «گل» است. وی افزود: این تماس‌گیرندگان الزاما مصرف‌کننده گل نیستند بلکه سوال‌های مرتبطی با گل دارند مثلا می‌پرسند آیا گل اعتیادآور است؟ /ایرنا

عکس: پانا

کارنامه‌ای به رنگ خاکستری

در ۸ سال گذشته کیفیت و کمیت در آموزش و پرورش کشور به یک اندازه رشد نکرده است

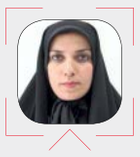

مریم خباز

جامعه

آموزش و پرورش کشورمان سال‌هاست که وضعی بینابینی دارد که نه می‌شود گفت اوضاعش سیاه و تاریک است و نه می‌شود با خاطرجمعی بیان کرد که همه‌چیز در آن رو به راه است. آموزش و پرورش ایران که عریض و طویل‌ترین ساختار دولتی کشور است سال‌های متمادی است که برای حفظ ظاهر می‌جنگد و می‌کوشد وضع ساختمان مدارس را سامان دهد، پرونده مدارس فرسوده و ناایمن را ببندد، سیستم سرمایش و گرمایش مدارس را سر و سامان دهد، به وضعیت معیشت معلمان بپردازد، کمبود معلم را به طرق مختلف رفع و رجوع کند و پدیده‌های بدقواره‌ای مثل مدارس خشتی و گلی و سنگی و کلاس‌های کانکسی و حتی کپری را به حداقل برساند.

این دغدغه‌ها و این پرداختن‌های مداوم به ساختار ظاهری آموزش و پرورش یک عیب بزرگ داشته و باعث شده درحالی که اوضاع از نظر ظاهری بهتر می‌شود ولی باطن این ساختار گرفتار چالش‌های اساسی باشد. در واقع در حالی که سال به سال بودجه آموزش و پرورش رشد می‌کند و به‌طرز چشمگیری افزایش می‌یابد اما این افزایش‌ها منجر به ارتقای کیفیت آموزش و وضعیت تحصیلی دانش‌آموزان نمی‌شود.

در هشت سال گذشته در همه سال‌هایی که بودجه سنواتی این وزارتخانه رشد داشت و در تمام ایامی که مطالبات مربوط به آموزش و پرورش تقریبا به مطالبه‌ای عمومی تبدیل شد، این فقط صورت نظام آموزشی بود که بزک می‌شد و این باطنش بود که تقریبا دست نخورده باقی می‌ماند. این اتفاق البته برای وزارتخانه‌ای که بیش از ۹۰ درصد بودجه سالانه‌اش را صرف پرداخت حقوق و دستمزد و تسویه معوقات و مطالبات می‌کند، اتفاق غریبی نیست.

شکست از جنس تیمز و پرلز

بودجه وزارت آموزش و پرورش در سال ۹۱، ۱۳ هزار و ۹۰۰ میلیارد تومان بود که در سال ۹۲ به ۱۵ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان افزایش یافت. این ارقام در همان سال‌ها کوچک توصیف می‌شد و برآوردها از کسری شدید بودجه آموزش و پرورش حکایت داشت. ورق بودجه این وزارتخانه اما به‌تدریج برگشت به‌طوری‌که رقم آن در سال ۹۹ به ۵۷ هزار و ۱۲۲ میلیارد تومان و در سال ۱۴۰۰ به ۱۱۲ هزار میلیارد تومان رسید.

این رشد ارقام در جای خود البته نوعی موفقیت به‌شمار می‌رود اما اگر بخواهیم میزان تاثیر آن بر کیفیت آموزش و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را بسنجیم باید بگوییم تقریبا هیچ. یکی از معیارها برای اثبات این گفته، نتایج عملکرد دانش‌آموزان کشورمان در آزمون‌های بین‌المللی تیمز و پرلز است.

این دو آزمون که توسط انجمن بین‌المللی پیشرفت تحصیلی برگزار می‌شود یکی از نظام‌های پایش و رصد فعالیت‌های آموزشی در کشورهای مختلف دنیاست. بر این اساس آزمون تیمز روند آموزش ریاضی و علوم در دو پایه چهارم و هشتم را می‌سنجد و آزمون پرلز، پیشرفت سواد خواندن و درک مطلب دانش‌آموزان را در پایه چهارم ارزیابی می‌کند. همچنین آزمون تیمز هرچهارسال یک‌بار و آزمون پرلز هر ۱۰ سال یک‌بار تکرار می‌شود.

همکاری ایران با انجمن بین‌المللی پیشرفت تحصیلی از سال ۱۹۹۱ میلادی آغاز شده و در همه دوره‌ها دانش‌آموزان ایرانی نمراتی پایین‌تر از میانگین متوسط جهانی به‌دست آورده‌اند. ۱۰ سال قبل نمره دانش‌آموزان کشورمان در آزمون تیمز در علوم پایه چهارم ۴۵۳ بود درحالی‌که کره جنوبی به‌عنوان کشور اول ۵۷۸ نمره به‌دست آورد.

همچنین نمره ایرانی‌ها در ریاضی پایه چهارم ۴۳۱ بود در حالی که سنگاپوری‌ها به‌عنوان دانش‌آموزان رتبه اول جهان، نمره ۶۰۶ را کسب کردند.

در سال ۲۰۱۱ در آزمون پرلز نیز نمره ایران ۴۵۷ ثبت شد در حالی که هنگ‌کنگ با ۵۷۱ امتیاز در جایگاه نخست ایستاد. در این سال همچنین نمره دروس علوم و ریاضی پایه هشتم دانش‌آموزان کشورمان پایین‌تر از متوسط جهانی قرار گرفت در حالی که سنگاپوری‌ها و کره جنوبی‌ها به ترتیب رتبه‌های اول را کسب کردند.

در سال ۹۹ نیز که نتایج آزمون تیمز سال ۲۰۱۹ منتشر شد جایگاه دانش‌آموزان ایرانی در دو درس علوم و ریاضی چنگی به دل نمی‌زد و با این که عملکرد درسی دانش‌آموزان در مقایسه با عملکرد خودشان در سال ۲۰۱۵ رشد داشت ولی در مقایسه با بقیه دانش‌آموزان جهان بسیار ضعیف بود.

در سال ۲۰۱۹ کشورمان در آموزش و یادگیری ریاضیات پایه چهارم با نمره کل ۴۴۳ میان ۵۸ کشور شرکت‌کننده در جایگاه ۵۰ و میان ۱۲ کشور همسایه حاضر در آزمون تیمز در جایگاه نهم قرار گرفت. این درحالی بود که در درس علوم چهارم نیز ایران با نمره ۴۴۱ در جایگاه ۴۸ قرار دارد. در آزمون ریاضی کلاس هشتم نیز ۳۹ کشور حضور داشتند که کشورمان رتبه ۲۹ را کسب کرد و در علوم پایه هشتم هم میان ۳۹ کشور رتبه‌ای بهتر از ۳۲ به دست نیاورد.

با این که پس از اعلام این نتایج معاون ابتدایی وزیر آموزش و پرورش اعلام کرد که نباید دستاوردهای کشورمان در فاصله سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۹ را نادیده بگیریم اما اگر نخواهیم فقط خودمان را با خودمان مقایسه کنیم و لبخند رضایت بزنیم، باید بگوییم که درحوزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان هنوز جای کار بسیار وجود دارد.

ردیف	موضوع	سال ۹۲	سال ۹۹
۱	تعداد کل دانش‌آموزان	۱۲ میلیون و ۲۴۲ هزار نفر	۱۵ میلیون و ۱۳۸ هزار و ۵۲۳ نفر
۲	تعداد دانش‌آموزان ابتدایی	۷ میلیون و ۱۸ هزار نفر	۸ میلیون و ۲۷۸ هزار و ۲۸۲ نفر
۳	تعداد دانش‌آموزان متوسطه اول	۲ میلیون و ۷۱ هزار نفر	۳ میلیون و ۴۳۷ هزار و ۶۷۳ نفر
۴	تعداد دانش‌آموزان متوسطه دوم	۳ میلیون و ۲۸۸ هزار نفر	۲ میلیون و ۶۸۹ هزار و ۳۴۴ نفر
۵	تعداد معلمان	۸۹۷ هزار نفر	۷۱۷ هزار و ۴۲ نفر
۶	تعداد فضاهای آموزشی	۹۱ هزار و ۸۳۰ مدرسه	۱۱۰ هزار مدرسه
۷	نرخ باسوادی	۸۶ درصد	۹۶/۶ درصد
۸	بودجه آموزش و پرورش	۱۵ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان	۵۷ هزار و ۱۲۲ میلیارد تومان
۹	مدارس تخریبی	حدود ۳۰ هزار مدرسه	حدود ۸ هزار مدرسه

بررسی اتفاقات رقم خورده در حوزه آموزش و پرورش از این حکایت دارد که برخلاف افزایش جمعیت دانش‌آموزان تعداد معلمان در سال‌های اخیر روند نزولی داشته است.

تاکنون بیش از ۶۰ معلم جانشان را بر اثر ابتلا به کرونا از دست داده‌اند که حدود یک سوم آنها معلمان تهرانی بوده‌اند

عملکرد دانش‌آموزان ایرانی در دو آزمون بین‌المللی «تیمز و پرلز» نشان می‌دهد گرچه در فاصله سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۹ عملکرد آنها نسبت به خودشان بهتر شده اما همواره نمراتی پایین‌تر از میانگین‌های جهانی در دروس ریاضی، علوم و سواد خواندن کسب کرده‌اند

کنکور در قبضه دانش‌آموزان خاص

کنکور با این که چند سالی است سم مهلک نظام آموزشی خوانده می‌شود و آشی که یک مافیای ریشه‌دار برای نظام تعلیم و تربیت می‌پزد، ولی با این حال هنوز آیینه‌ای است که خیلی از حقایق موجود را بازتاب می‌دهد.

کنکور در سال‌های اخیر فرصتی شده است برای علنی شدن تبعیض‌های آموزشی و عیان شدن شکاف میان طبقات مختلف اجتماع که در مدارسی بی‌ربط از هم درس می‌خوانند و تحت آموزش‌های بی‌ارتباط به هم قرار می‌گیرند و در نهایت به جایگاه‌هایی می‌رسند که یکی عرش است و دیگری فرش.

این روند از گذشته وجود داشته اما سال به سال بر عمق آن افزوده می‌شود به طوری که دیگر می‌توان بدون تردید در کنکورها سهم مدارس خاص را کنار گذاشت و مطمئن بود رتبه‌های برتر کنکور به دانش‌آموزانی می‌رسد که در مدارس ویژه، تحت آموزش‌های خاص قرار گرفته‌اند و حتی در چند استان برخوردار تعلیم دیده‌اند.

به هشت سال پیش اگر برگردیم استان تهران پیشتاز کسب رتبه‌های برتر کنکور بود به‌طوری که در سال ۹۲، ۱۲ نفر از رتبه‌های برتر اهل این استان بودند. در این سال هیچ سهمی به دانش‌آموزان استان‌های محروم و کمتر توسعه یافته نرسید و همچنین به روال سابق از میان ۳۶ نفری که جزو رتبه‌های برتر گروه‌های آزمایشی پنجگانه بودند بازهم سهم پسرها بیش از دخترها بود. در سال ۹۲، ۲۲ دانش‌آموز پسر در جایگاه‌های برتر کنکور قرار گرفتند در حالی که سهم دانش‌آموزان دختر ۱۴ رتبه برتر بود.

پیش از این تاریخ و طی سال‌های ۸۹ تا ۹۲ نیز رتبه‌های برتر بیش از آن‌که به دخترها تعلق بگیرد سهم پسران شده بود، روالی که حکایت از تفاوت میزان موفقیت میان دختران و پسران داشت. این وضعیت البته در سال‌های بعد نیز تکرار شد و در آخرین کنکوری که نتایج آن در اختیار ماست (کنکور۹۹) باز هم دانش‌آموزان پسر موفق‌تر از دانش‌آموزان دختر عمل کردند که سندی است بر این واقعیت که طی سال‌های متمادی، نظام آموزشی نتوانست فاصله جنسیتی موجود را پر کند یا جهت آن را تغییر دهد.

در کنکور ۹۹ بازهم غالب رتبه‌های برتر به تهرانی‌ها رسید و از جمع ۴۰ نفره برترین‌ها، ۱۱ نفر اهل پایتخت بودند که اتفاقا بیشتر آنها نیز در مدارس تیزهوشان، نمونه دولتی‌ها یا غیرانتفاعی‌ها درس خوانده بودند.

در کنکورهای یک دهه اخیر، عزلت مدارس دولتی در کسب رتبه‌های برتر همیشه مشهود بوده، ولی آنچه سال ۹۹ به چشم آمد و توی ذوق زد، تشدید این وضعیت بود که نشان می‌داد با وجود تغییر دولت‌ها و تغییر شعارها و اهداف و نیز ادعاهای بی‌شمار مبنی بر تغییر روال حاکم، ولی باز هم در بر همان پاشنه سابق گشت.

نظام آموزشی کشور در هشت سال اخیر نتوانست با جریان حاکم بر کنکور مقابله کند یا بهتر بگوییم نتوانست عدالت آموزشی را محقق کند تا نتایج آن در کنکور دیده شود؛ بنابراین میراثی برای آیندگان به ارث گذاشته خواهد شد که مشابه همانی است که از گذشتگان برجا مانده است.

افق روشن مدرسه‌سازی

گوش مخاطبان آموزش و پرورش از وعده حل مشکلات پر است. یکی از این وعده‌ها قول مسؤولان در دوره‌های مختلف برای حذف مدارس فرسوده و تخریبی است. سال ۹۰ معاون عمرانی وزیر آموزش و پرورش در سیزدهمین جشنواره خیران مدرسه‌ساز هرمزگان یک بار این قول را داد و سال ۹۲ را سال تحقق این وعده اعلام کرد. اما سال ۹۲ از راه رسید درحالی که بار مدارس فرسوده روی دوش آموزش و پرورش سنگینی می‌کرد. در آن سال طبق آمارهای رسمی از مجموع مدارس کشور که حدود ۱۱۰ هزار مدرسه است یک سوم آنها فرسوده و نیازمند تخریب و بازسازی معرفی می‌شد که هر کدام می‌توانست سقفی سست و لرزان بر سر دانش‌آموزان ایران تلقی شود.

از سال ۹۲ به بعد اما درحوزه مدرسه‌سازی گشایش‌هایی رخ داد که سال به سال این عدد و این خطر را کوچک‌تر کرد. اکنون آمارهای رسمی سازمان نوسازی و تجهیز مدارس کشور نشان می‌دهد از سال ۹۲ تا اوایل امسال ۱۶ هزار مدرسه شامل ۸۱ هزار و ۵۰۰ کلاس درس ساخته شده که معنی ساده شده‌اش ساخت روزانه ۲۸ کلاس درس در کشور است. این رشد که محصول افزایش اعتبارات ویژه مدرسه‌سازی در بودجه‌های سالانه و نیز افزایش مشارکت خیران مدرسه‌ساز است کار را به جایی رسانده که آمار مدارس نیازمند تخریب، بازسازی و مقاوم‌سازی در کشور از ۳۰ درصد در سال ۹۵ به ۱۹/۵ درصد در پایان سال ۹۹ کاهش یافته است.

دربحث استانداردسازی سیستم گرمایشی مدارس که سال‌ها چالش فصول سرد سال بود و تاکنون اتفاقات تلخی نیز به واسطه‌اش رقم خورده، سال به سال عملکرد وزارت آموزش و پرورش بهتر شده و امکانات سخت‌افزاری در سراسر کشور توسعه یافته.

طبق آمار سازمان نوسازی مدارس از سال ۹۲ به این سو حدود ۲۸۰ هزار کلاس درس به سیستم‌های گرمایشی و سرمایشی استاندارد مجهز شدند که اگر در تعداد روزهای سال تقسیم شوند یعنی که روزانه ۹۵ کلاس درس صاحب سیستم‌های استاندارد شدند.

با وجود گام‌های بلندی که در سال‌های اخیر در حوزه مدرسه‌سازی برداشته شده و به‌رغم این که از سال ۹۲ به بعد به طور میانگین روزانه ۹ میلیارد تومان برای مدرسه‌سازی هزینه شده اما هنوز جای کار وجود دارد و مدارس ایران تا رفع کامل دغدغه‌ها فاصله دارند. به‌طورمثال هنوز ۴۸ هزار بخاری گازی و ۱۴ هزار بخاری نفتی در کلاس‌های درس می‌سوزد و همچنان ۷ درصد مدارس کشور نیازمند تخریب و بازسازی است که بیشترین آنها در استان تهران واقع‌شده‌اند.